

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВІСТИЧНОЇ
СЕМАНТИКИ**

**[CURRENT ISSUES IN LINGUISTIC SEMANTICS / АКТУАЛЬНЫЕ
ВОПРОСЫ ЛИНГВИСТИЧЕСКОЙ СЕМАНТИКИ]**

УДК 811.134.2'81'42

Стаття надійшла до редакції [Article received /

Статья поступила в редакцию] – 22.11.2019 р.

Перевірено на plagiat [Checked for plagiarism / Проверено на плагиат] – 27.11.2019 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text / Оригинальность текста] – 86.7 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2020.37.05>

**СМИСЛОВА СТРУКТУРА МОДАЛЬНИХ ОДИНИЦЬ “NON
POTERE TRATTENERSI (ASTENERSI) DA” ТА “NON POTERE FAR
A MENO DI” (на матеріалі італійської мови)**

Валерія Ігорівна Охріменко (м. Київ, Україна)

valeriaisabella@ukr.net

доктор філологічних наук, професор кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

У статті розглянуто закономірності квантування інформації у мікротексті функціонування модальних одиниць non potere trattenersi (astenersi) da та non potere far a meno di на матеріалі італійської мови. Модальні одиниці non potere trattenersi (astenersi) da та non potere far a meno di задають квантування інформації у мікротексті, виступаючи у ролі ядра і утворюючи модальні структури разом з приєднувальними компонентами.

Модальні одиниці non potere trattenersi (astenersi) da та non potere far a meno di набувають статусу модальних структур у мікротексті їх функціонування, виявляючи типову сполучуваність у приядерній зоні та імплікуючи закономірність вживання мовних засобів на ближній периферії та на периферії мікротексту. Мовні засоби, що вживаються у мікротексті функціонування non potere trattenersi (astenersi) da та non potere far a meno di, окреслюють їхню смислову структуру. Ці

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Актуальные вопросы лингвистической семантики])
Смислова структура модальних одиниць “non potere trattenersi (astenersi) da” та “non potere far a meno di”
(на матеріалі італійської мови) (Українською) [Смысловая структура модальных единиц “non potere
trattenersi (astenersi) da” и “non potere far a meno di” (на материале итальянского языка) (На укр. яз.)

© Охріменко В. І. [Охрименко В. И.] valeriaisabella@ukr.net

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

мовні засоби корелюють з власне визначенням модального значення єдиної можливості, в основі якого міститься контраст між чинниками навколишньої дійсності та сформованими уявленнями і системою цінностей суб'єкта, що оцінюються з позицій модальності і викликають реакцію супротиву.

*На основі аналізу різнорівневих мовних засобів, що вживаються у мікротексті функціонування зазначених мовних одиниць, встановлено, що модальна одиниця *non potere trattenersi (astenersi) da*, зберігаючи зв'язок із внутрішньою формою, містить семантичні імплікатури контрасту та реакційності, а модальна одиниця *non potere far a meno di* – семантичні імплікатури контрасту, реакційності та акціональності.*

*Модальні одиниці *non potere trattenersi (astenersi) da* та *non potere far a meno di* є маркерами спонтанної невідконтрольної сенсорної, емоційної, епістемічної реакції суб'єкта на неочікувану інформацію, що суперечить його уявленню або системі цінностей, і зазвичай викликає емоційну реакцію здивування, захоплення, збентеження, страху. Ці модальні одиниці є засобами вираження модального значення єдиної можливості і вказують на єдино можливу реакцію за певних умов.*

Ключові слова: *модальне поле, модальна структура, смислова структура, єдина можливість.*

SENSE STRUCTURE OF MODAL UNITS “NON POTERE TRATTENERSI (ASTENERSI) DA” AND “NON POTERE FAR A MENO DI” (IN ITALIAN)

Valery I. Okhrimenko (Kyiv, Ukraine)

valeriaisabella@ukr.net

DSc (Philology), Professor at Romance Philology Department

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article focuses on appropriateness's of quantifying of information in microtext of functioning of modal units “non potere trattenersi (astenersi) da” and “non potere far a meno di” in the Italian language. Modal units “non potere trattenersi (astenersi) da” and “non potere far a meno di” determine quantifying of information in microtext being nucleus and forming modal structures together with joined components. The modal structure is formed by joined components in according to the regularity rules in the pre-

(Current issues in linguistic semantics)

Sense Structure of Modal Units “non potere trattenersi (astenersi) da” and “non potere far a meno di” (in Italian) (in Ukrainian) [Smyslova struktura modal'nyh odynyc' “non potere trattenersi (astenersi) da” ta “non potere far a meno di” (na materialy italijs'koi' movy)]

© Okhrimenko V. I. [Okhrimenko V. I.] *valeriaisabella@ukr.net*

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
 [Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

nuclear zone (components combined with modal construction “non potere trattenersi (astenersi) da” or modal construction “non potere far a meno di” and the near-peripheral zone (components used in the modal sentence with these modal constructions or in adjacent sentences).

The modal units “non potere trattenersi (astenersi) da” and “non potere far a meno di” acquire the status of modal structures in the microtext oh their functioning. These modal units conserving the liaison with their inner form possess semantic implicatures of contrast and reactivity. The modal unit “non potere far a meno di” possesses one more semantic implicature: actionality. The typical microtexts of functioning of the Italian modal units “non potere trattenersi (astenersi) da” and “non potere far a meno di” are perceptual, emotional and epistemic.

The modal units “non potere trattenersi (astenersi) da” and “non potere far a meno di” express the modal meaning of unique possibility and the unique possible reation of subject in certain circumstances. Usually such situation take place hic et nunc or is described through reflection of a subject (memories). Such reactions are characterized by absence of intention from the part of subject, spontaneity, impossibility of control that makes them impossible to be simulated or hidden.

The modal units “non potere trattenersi (astenersi) da” and “non potere far a meno di” acquiring the status of modal structures in the microtext oh their functioning determine peculiarities of using of idiomatic means in the pre-nuclear zone, near-periphery zone and periphery zone. Idiomatic means typical for a microtext of functioning of the modal units “non potere trattenersi (astenersi) da” and “non potere far a meno di” characterize their sense structure. Such means are correlated with the modal meaning of unique possibility that expresses a contrast between factors of reality and imaginations or system of values of the subject of modal meaning that produce reaction of resistance.

Being analyzed idiomatic means of different levels using in microtext of functioning of modal units “non potere trattenersi (astenersi) da” and “non potere far a meno di” it is determined that the modal units “non potere trattenersi (astenersi) da” and “non potere far a meno di” are markers of spontaneous non controlled sensorial, emotional or epistemic reaction of a subject that contradicts of his imaginations or system of values and usually causes emotional reaction of astonishment, admiration, embarrassment, fear. These modal units expressing the modal meaning of unique possibility indicate the unique possible reaction by certain circumstances.

In the pre-nuclear zone “non poter astenersi (trattenersi) da” and “non potere far a meno di” are used lexical units that express sensorial reaction (fremere, rabbrivire, sobbalzare, sussultare), emotional reaction (sorridere, ridere, interrompere qc con una risata), epistemic reaction or verba dicendi (richiedere, esclamare, gridare, notare, acido). In the near-peripheral zone are verbalized factors that caused a reaction of subject

---

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Актуальные вопросы лингвистической семантики])
 Смысловая структура модальных единиц “non potere trattenersi (astenersi) da” та “non potere far a meno di”
 (на матеріалі італійської мови) (Українською) [Смысловая структура модальных единиц “non potere
 trattenersi (astenersi) da” и “non potere far a meno di” (на материале итальянского языка) (На укр. яз.)]

© Охріменко В. І. [Охрименко В. И.] valeriaisabella@ukr.net

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

of modal evaluation such as lexical units of positive or negative evaluation, actional semantics. In the peripheral zone such information is completed end detailed. The microtext of functioning of the modal units “non potere trattenersi (astenersi) da” and “non potere far a meno di” is characterized by sense relations of contradictory between certain segments.

Keywords: modal field, modal structure, sense structure, unique possibility.

СМЫСЛОВАЯ СТРУКТУРА МОДАЛЬНЫХ ЕДИНИЦ “NON POTERE TRATTENERSI (ASTENERSI) DA” И “NON POTERE FAR A MENO DI” (на материале итальянского языка)

Валерия Игоревна Охрименко (г. Киев, Украина)

valeriaisabella@ukr.net

доктор филологических наук, профессор кафедры романской филологии

Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко

(Министерство образования и науки Украины)

01601, г. Киев, бульвар Тараса Шевченко, 14

В статье рассмотрены закономерности квантования информации в микротексте функционирования модальных единиц одициць non potere trattenersi (astenersi) da и non potere far a meno di на материале итальянского языка. Модальные единицы non potere trattenersi (astenersi) da и non potere far a meno di определяют квантование информации в микротексте, выступая в роли ядра и создавая модальные структуры вместе с присоединительными компонентами.

Модальные единицы non potere trattenersi (astenersi) da и non potere far a meno di приобретают статус модальных структур в микротексте их функционирования, обладая типичной сочетаемостью в приядерной зоне и имплицитно закономерность употребления языковых средств на ближней периферии и на периферии микротекста. Языковые средства, которые употребляются в микротексте функционирования non potere trattenersi (astenersi) da и non potere far a meno di, формируют их смысловую структуру. Эти языковые средства коррелируют с определением модального значения единственной возможности, в основе которого находится контраст между факторами окружающей среды и сформированными представлениями и системой ценностей субъекта, которые оцениваются с позиций модальности и вызывают реакцию сопротивления.

На основании анализа разноуровневых языковых средств, которые

(Current issues in linguistic semantics)

Sense Structure of Modal Units “non potere trattenersi (astenersi) da” and “non potere far a meno di” (in Italian) (in Ukrainian) [Smyslova struktura modal'nyh odynyc' “non potere trattenersi (astenersi) da” ta “non potere far a meno di” (na materialy italijs'koi' movy)]

© Okhrimenko V. I. [Ohrimenko V. I.] valeriaisabella@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

потребляются в микротексте функционирования данных модальных единиц было установлено, что модальная единица non potere trattenersi (astenersi) da, сохраняя связь с внутренней формой, содержит семантические импликатуры контраста и реакциональности, а модальная единица non potere far a meno di – семантические импликатуры контраста, реакциональности и акциональности.

Модальные единицы non potere trattenersi (astenersi) da и non potere far a meno di являются маркерами спонтанной неконтролируемой сенсорной, эмоциональной, эпистемической реакции субъекта на неожиданную информацию, которая противоречит его представлениям или системе ценностей, и обычно вызывает эмоциональную реакцию удивления, восхищения, замешательства, страха. Эти модальные единицы являются средствами выражения модального значения единственной возможности и указывают на единственно возможную реакцию при определенных условиях.

Ключевые слова: модальное поле, модальная структура, смысловая структура, единственная возможность.

Вступ

Синергетична парадигма лінгвістичних знань уможливило комплексний підхід до дослідження категорії модальності, і дозволяє уніфікувати підходи, що традиційно розділялися у мовознавстві, зокрема, онтологію і гносеологію, об'єктивність і суб'єктивність.

Актуальність дослідження зумовлюється необхідністю комплексного дослідження категорії модальності у сучасній лінгвістиці, що носить поліпарадигмальний характер. Це дає можливість простежити співвідношення онтології та гносеології, співвідношення об'єктивного і суб'єктивного у микротексті функціонування модальних одиниць, що співвідноситься з типовою корелативною дійсністю ситуацією.

Мета дослідження полягає у визначенні смислової структури модальних одиниць *non potere trattenersi (astenersi) da* та *non potere far a meno di*, що задають закономірне квантування інформації у микротексті їх функціонування.

Об'єктом дослідження є микротекст функціонування модальних одиниць *non potere trattenersi (astenersi) da* та *non potere far a meno di*.

Предметом дослідження є дискретизація смислового простору микротексту функціонування модальних одиниць *non potere trattenersi (astenersi)*

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Актуальные вопросы лингвистической семантики])
Смысловая структура модальных единиц “non potere trattenersi (astenersi) da” та “non potere far a meno di”
(на матеріалі італійської мови) (Українською) [Смысловая структура модальных единиц “non potere trattenersi (astenersi) da” и “non potere far a meno di” (на материале итальянского языка) (На укр. яз.)]

© Охріменко В. І. [Oxrimenko V. I.] valeriaisabella@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>*da* та *non potere far a meno di*.**Матеріалом дослідження** обрані художні твори італомовних авторів.**Наукова новизна** роботи полягає у першій спробі розкриття смислової структури модального засобу в аспекті встановлення взаємозалежності між його семантикою як згорнутою структурою та параметрами мікротексту його функціонування.**Основний зміст**

Згідно концепції функціонально-семантичного поля (ФСП) О.В. Бондарка у результаті проекції логіко-понятєвих категорій на мовні здійснюється аналіз семантичних категорій граматики та семантичних функцій різнорівневих мовних одиниць з вивченням їх функціональної взаємодії. Функціональний аспект мовних одиниць досліджується з опорою на мовне та позамовне середовище, тобто розглядається оточення одиниці мови у системі та зв'язок із мовленнєвою реалізацією [1, с. 5 – 14]. У зазначеній концепції вводяться поняття функціонально-семантичного поля та категоріальної ситуації. ФСП визначається як “угруповання (...) комбінованих (лексико-синтаксичних і т.п.) засобів даної мови, що взаємодіють на основі спільності їх семантичних функцій” [1, с. 11]. ФСП як сукупність мовних одиниць, організованих за польовим принципом, з наявністю ядра та периферії, сполучається з категоріальною ситуацією, яка визначається як “типова (...) змістова структура, що ґрунтується на певній семантичній категорії і ФСП, що утворюється ним у даній мові” і “є одним з аспектів загальної ситуації, який передається висловленням, однією з його категоріальних характеристик” [1, с. 12].

На відміну від концепції О.В. Бондарка, у якій категоріальні характеристики досліджуються окремо (аспектуальна, темпоральна, модальна, локативна), ми розглядаємо модальність як глобальну категорію, при дослідженні якої мають враховуватися, зокрема, і аспектуальність, і темпоральність і локативність. Тому ми не обмежуємося рівнем модального висловлення, а розглядаємо також його найближче оточення, тобто рівень мікротексту (зазвичай 3-5 висловлень).

Кардинальною відмінністю нашої концепції від усіх існуючих є те, що ми

(Current issues in linguistic semantics)

Sense Structure of Modal Units “non potere trattenersi (astenersi) da” and “non potere far a meno di” (in Italian) (in Ukrainian) [Smyslova struktura modal'nyh odynyc' “non potere trattenersi (astenersi) da” ta “non potere far a meno di” (na materialii italijs'koi' movy)]© Okhrimenko V. I. [Ohrimenko V. I.] valeriaisabella@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

виносимо *принцип поля на рівень мікротексту функціонування мовної одиниці*. За нашою концепцією, *сміслова структура модальної одиниці* складається з ядра (власне семантика модальної одиниці), приядерної зони (безпосередня сполучуваність модальної одиниці), ближньої периферії (мовні засоби, що вживаються у висловленні, до складу якого входить модальна одиниця) та периферії (мікротекст функціонування модальної одиниці). Модальні одиниці *non potere trattenersi (astenersi) da* та *non potere far a meno di* за їхньою семантикою відносяться до модального поля можливості. Точкою відліку при розкритті смислової структури модальної одиниці є її *семантика* та зв'язок з *опозицією модального поля*.

В основі когнітивно-семантичного поля можливості міститься поняття ‘можливість’ (у фокус уваги потрапляє саме онтологічний аспект: явище, дія, подія визначаються як віртуальні), пов’язане з бінарною опозицією “*нереалізація можливості vs реалізація можливості*”, опредметнення одного з членів якої відбувається через зумовленість, що каузує трансформацію віртуальної можливості у зумовлену дійсність [6, с. 381].

Адже у модальних значеннях можливості “відображається не тільки опозиція *реальне / ірреальне*, але і динаміка зв'язку між ними, яка представлена поняттям потенційності” [5, с. 7]. Модальне значення єдиної можливості імплікує єдино можливий стан справ за даних умов, що обмежують реагування або дії суб'єкта, що оцінюється з позицій модальності, і змушують його діяти певним чином. Ці умови пов'язані з параметрами кореферентної дійсності ситуації, що вербалізуються у мікротексті функціонування модальних одиниць *non potere trattenersi (astenersi) da* та *non potere far a meno di* – засобів вираження модального значення єдиної можливості.

В італійській мові (а також в інших мовах, у т.ч. неспоріднених) існують модальні конструкції єдиної можливості, що виражаються через подвійне заперечення та через обмеження. Власне ‘обмеження’ походить від ‘межа’, що асоціюється з граничністю, зіткненням протилежностей. Перелік етимонів концепту ‘кінець’ з ілюстративним матеріалом у грецькій, латині, слов'янських мовах, англійській та німецькій [4, с. 115], можна узагальнити у такий спосіб: 1)

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Актуальные вопросы лингвистической семантики])
Сміслова структура модальних одиниць “*non potere trattenersi (astenersi) da*” та “*non potere far a meno di*”
(на матеріалі італійської мови) (Українською) [Смысловая структура модальных единиц “*non potere trattenersi (astenersi) da*” и “*non potere far a meno di*” (на материале итальянского языка) (На укр. яз.)]

© Охріменко В. І. [Oxrimenko V. I.] valeriaisabella@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LNHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

закінчення (дії, процесу, стану); 2) досягнення межі; 3) отримання результату. Ці значення можуть мати відношення і до модальних конструкцій єдиної можливості в аспекті розкриття смислової структури модальних одиниць, що здійснюється з урахуванням аналізу смислових відношень у мікротексті їх функціонування зі здійсненням їх проєкції на чинники позамовної дійсності.

За даними аналізу, модальні конструкції *non potere trattenersi (astenersi) da non potere far a meno di*, що виражають модальне значення єдиної можливості, вживаються переважно на позначення реакції суб'єкта у певних обставинах, що корелює з ситуативністю *hic et nunc* або її відтворенням призму рефлексії. Реакції такого типу характеризуються відсутністю наміру і невідконтрольністю суб'єкта [2, с. 140], є миттєвими, одноразовими, а їхня семантика є «аористичною, що вміщає ніби межу зміни» [3, с. 23]. У випадку емоційної реакції йдеться про її невідконтрольність. Як відомо, емоційна (як і сенсорна) реакція є невідконтрольною, а спонтанність емоційних реакцій, унеможлиблює їх симуляцію, приховування [7, с. 167].

Розглянемо взаємозалежність між семантикою модальної структури *non potere trattenersi (astenersi) da* та параметрами мікротексту її функціонування. *Non potere trattenersi (astenersi) da* є модальною конструкцією, що разом з присуднувальним компонентом (інфінітивом) перетворюється на модальну структуру і перекладається “не могли (утриматися від того, щоб) не”. Наявність у складі модальної структури семантичного компонента *trattenersi (astenersi)* – ‘утриматися’ імплікує єдино можливу реакцію суб'єкта, що оцінюється з позицій модальності.

У результаті аналізу фактологічного матеріалу було встановлено, що фрагмент об'єктивної дійсності, який викликає єдино можливу реакцію суб'єкта модальної оцінки, сприймається за принципом релевантної виділеності: має місце контраст між уже існуючою в епістемічній сфері суб'єкта інформацією та неочікуваною, що вражає, викликає емоції (подив, зацікавленість, захоплення, обурення), і як наслідок, єдино можливу невідконтрольну реакцію. У такому разі в мікротексті модальної одиниці *non potere trattenersi (astenersi) da*, що є засобом вираження модального значення єдиної можливості, вживаються лексичні

(Current issues in linguistic semantics)

Sense Structure of Modal Units “non potere trattenersi (astenersi) da” and “non potere far a meno di” (in Italian) (in Ukrainian) [Smyslova struktura modal'nyh odynyc' “non potere trattenersi (astenersi) da” ta “non potere far a meno di” (na materialii italijs'koi movy)]

© Okhrimenko V. I. [Ohrimenko V. I.] valeriaisabella@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

одиниці, що є носіями “модальної маркованості” в аспекті нестандартної оцінки мовцем ситуації, і надають висловленню “реальний модальний статус” [8 с. 115].

Розглянемо мовні засоби, що вживаються у мікротексті функціонування цієї модальної структури, зокрема, мовні одиниці, що вербалізують інформацію про сприйняття, емоції, дії, систему цінностей суб’єкта, що оцінюється з позицій модальності.

Найчастіше до *приядерної зони non potere trattenersi (astenersi) da* потрапляють лексичні одиниці, що вказують на фізіологічну сенсорну реакцію – умовний рефлекс (*fremere, rabbrivire, sobbalzare, sussultare, non gemere*), емоційну реакцію (*sorridere, ridere, interrompere qc con una risata*), емоційно-оцінну реакцію (*rimproverare, rinfacciare*), епістемічну реакцію (*richiedere*).

Розглянемо приклад. *Il suo volto cercava di atteggiarsi a una espressione di benvenuto, ma non potei trattenermi dal fremere di fronte a una così singolare fisionomia. La sua figura era alta e, benché estremamente magra, le sue membra erano grandi e sgraziate. Come procedeva a grandi passi, avvolto nelle nere vesti dell’ordine, v’era qualcosa di inquietante nel suo aspetto (Eco, p. 81)*. Модальне висловлення єдиної можливості вказує на безпосередню реакцію мовця: Адсон був настільки вражений зовнішнім виглядом бібліотекаря абатства Малахії (*singolare fisionomia*), що не міг не здригнутися (*non potei trattenermi dal fremere*). Перцептивна реакція зумовлюється незвичайним зовнішнім виглядом Малахії (*singolare fisionomia*). Висловлення (1) – (2) структуруються за принципом поєднання антонімічних бінарних структур з інформацією про поведінку і вигляд суб’єкта, що оцінюється. Лінгвістичним маркером невідповідності очікуваного уявлення про суб’єкт справжньому слугує допустовий конектор *benché*. Наведений приклад ілюструє типову вербалізацію у мікротексті не лише перцептивного, але й емоційного модусу: зовнішній вигляд бібліотекаря бентежить Адсона (*v’era qualcosa di inquietante nel suo aspetto*).

Менш вживаним є вживання у *приядерній зоні non potere trattenersi (astenersi)* лексичних одиниць на позначення епістемічної реакції (*richiedere*), що є інформативним запитом. Наприклад. *S’approssò quindi a una nicchia scavata dentro il muro, ov’era stante, bella e sorridente, la marmorea testa d’una dia,*

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Актуальные вопросы лингвистической семантики])
Смислова структура модальних одиниць “non potere trattenersi (astenersi) da” та “non potere far a meno di”
(на матеріалі італійської мови) (Українською) [Смысловая структура модальных единиц “non potere trattenersi (astenersi) da” и “non potere far a meno di” (на материале итальянского языка) (На укр. яз.)]

© Охріменко В. І. [Охрименко В. И.] valeriaisabella@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
 [PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

un'Afrodite, Artemide o Demetra: la spruzzò di latte, la spalmo di mele, mormorando a fior di labbra le letane (...) Isidoro, frate d'un tempo e frate sempiterno, non poté astenersi dal richiedere: "Mastro curatolo, don Nino, che santa è quella?" (Consolo, p. 64). Ісідоро під впливом враження, що справило на нього зображення богині в храмі, не міг утриматися від того, щоб не спитати, чиє то було зображення (*non poté astenersi dal richiedere*). Стимул, що вражає уяву мовця, оцінюється ним позитивно (*bella e sorridente, la marmorea testa d'una dia*) викликає захоплення і реакцію зацікавленості, а репліка мовця є інформативним запитом і спрямована на стимулювання комунікації.

Для ближньої периферії *non potere trattenersi (astenersi) da* характерним є вживання лексичних одиниць семантики перевищення міри якості (*bellissimo, magnifico / terribile, orrendo*), емотивної семантики на позначення емоційної реакції страху, здивування (*spaurirsi, inquietarsi, sconcertarsi, esser stupito*), семантики ексклюзивності (*singolare, estremo*), оцінки поведінки, зазвичай негативної (*accusi, accusare, biasimare*), метатекстових операторів (*devo dirti, devo avvertirti*), у т. ч. на позначення та впливу на поведінку суб'єкта (*devi / dovrești riconoscerlo*).

На периферії *non potere trattenersi (astenersi) da* відбувається вербалізація раптової появи у полі зору суб'єкта (об'єкта) сприйняття, що є повністю неочікуваним і викликає спонтанну невідконтрольну реакцію, вербалізація суперечності поведінки суб'єкта і обставин з погляду мовця, вживання диз'юнктивних та уступових конекторів як засобів зв'язності (*ma, però; benché, malgrado*); характерними є смислові відношення контрадикторності між сегментами мікротексту з інформацією, що слугує джерелом контрасту (зовнішній вигляд – поведінка, поведінка – обставини).

Розглянемо взаємозалежність між семантикою модальної структури одиниці *non potere far a meno di* та параметрами мікротексту її функціонування. *Non potere far a meno di* є модальною конструкцією, що разом з приєднувальним компонентом (інфінітивом) перетворюється на модальну структуру і перекладається "не могли не", позначаючи єдино можливу реакцію або дію суб'єкта за даних умов. Розглянемо мовні засоби, що вживаються у контексті

(Current issues in linguistic semantics)

Sense Structure of Modal Units "non potere trattenersi (astenersi) da" and "non potere far a meno di" (in Italian) (in Ukrainian) [Smyslova struktura modal'nyh odynyc' "non potere trattenersi (astenersi) da" ta "non potere far a meno di" (na materialii italijs'koi' movy)]

© Okhrimenko V. I. [Ohrimenko V. I.] valeriaisabella@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

функціонування *non potere far a meno di*, зокрема, мовні одиниці, що вербалізують інформацію про сприйняття, емоції, волевияв, дії, систему цінностей суб'єкта модальної оцінки.

До приядерної зони *non potere far a meno di* потрапляють лексичні одиниці на позначення фізіологічної сенсорної реакції – умовного рефлексу (*arrossire, diventar rosso in faccia, trasalire*), спонтанних жестів (*gettare un'occhiata, levare gli occhi, fissare lo sguardo, prestare orecchio, voltarsi*). Наприклад: (...) *Donna Matilde si tiene appartata, fosca, evidentemente infastidita da ciò che dicono gli altri due, a cui tuttavia non può far a meno di prestare orecchio, perché nello stato d'irrequietezza in cui si trova, ogni cosa la interessa suo malgrado, impedendole di concentrarsi a maturare un proposito più forte di lei, che le balena e le tenta (Pirandello, p. 183)*. У наведеному прикладі йдеться про те, що донна Матильда, перебуваючи у схвильованому емоційному стані (*nello stato d'irrequietezza in cui si trova*), проявляє надмірну цікавість до всього, що її оточує (*ogni cosa la interessa suo malgrado*) і тому не може не прислухатися до того, що говорять поруч з нею (*non può far a meno di prestare orecchio*). До складу модальної структури входить *verba sentiendi (prestare orecchio)*. Єдино можлива перцептивна реакція корелює з емоційним станом суб'єкта, що оцінюється з позицій модальності, а мікротекст містить лексичні одиниці перцептивної та емотивної семантики.

Розглянемо інший приклад: *Così dicendo stese la gamba, grossa e rossa, coperta di peli biondi, mostrando il piede con il calzerotto color fragola. Io non potei fare a meno di levare gli occhi verso quel piede e, tutto ad un tratto, avvertii che quella cosa era ricaduta giù, dall'altra parte, nell'oscurità (Moravia, p. 99-100)*. Маємо приклад ситуації чуттєвого сприйняття, єдино можливу перцептивну реакцію, що виникає через здивування (*non potei fare a meno di levare gli occhi*). Також у мікротексті вживаються лексичні одиниці на позначення раптовості, неочікуваності (*tutto ad un tratto*) *ma* раптової зміни епістемічного стану суб'єкта модальної оцінки (*avvertii*).

Також відмітимо комбінаторику *non potere far a meno di* з лексичними одиницями на позначення спонтанної емоційної реакції (*scoppiare in risata, scoppiare in singhiozzi, rendere il sorriso*). Наприклад: *Abbassai gli occhi e vidi che*

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Актуальные вопросы лингвистической семантики])
Смислова структура модальних одиниць “non potere trattarsi (astenersi) da” та “non potere far a meno di”
(на матеріалі італійської мови) (Українською) [Смысловая структура модальных единиц “non potere trattarsi (astenersi) da” и “non potere far a meno di” (на материале итальянского языка) (На укр. яз.)]

© Охріменко В. І. [Охрименко В. И.] valeriaisabella@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
 [PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

teneva nella palma della mano una moneta dorata, con qualche incrostazione terrosa e una figura di donna nel mezzo. “Aiutami a vendere questa moneta romana... poi faremo a mezzo”. Lo guardai e quindi non potei fare a meno di scoppiare in una gran risata, non sapevo neppure io perché: “Pataccaro... pataccaro... sei finito pataccaro... oh, oh, oh,... pataccaro”. Più ripetevo pataccaro e più ridevo (...) (Moravia, p. 83). Емоційній реакції сміху, що є єдино можливою (*non potei fare a meno di scoppiare in una gran risata*) передує усвідомлення абсурдності пропозиції співрозмовника: продати монету, яку він називає старовинною. Суб'єкт модальної оцінки називає його шахраєм (*pataccaro*) і заливається від сміху (*Più ripetevo pataccaro e più ridevo*).

У приядерній зоні *non potere far a meno di* сполучається з емотивно маркованими *verba dicendi* (*gridare, esclamare*). Наведемо приклад: *Forse a causa di quel vento e di quel sole, forse per l'emozione della libertà, mi sentivo stordito. Così, quando passai per il cortile e vidi il direttore che se ne stava al sole, parlando ad un secondino, non potei far a meno di gridare: “Arrivederci, signor direttore!”* (Moravia, p. 5). У цьому прикладі йдеться про те, як герой, виходячи із в'язниці, під впливом почуттів, що його переповнюють після того, як він опинився на волі, викрикує слова прощання директору в'язниці. Його репліка вводиться емотивно маркованим *verba dicendi gridare* (*non potei far a meno di gridare*). Зміст самої репліки теж є недоречним у цій ситуації, оскільки замість того, щоб сказати: “Прощайте!” він говорить “До побачення!” Прецедентне висловлювання у мікротексті містить лексичні одиниці емотивної семантики (*l'emozione della libertà, mi sentivo stordito*).

Також до *приядерної зони non potere far a meno di* часто потрапляють нейтральні *verba dicendi* (*domandare, notare*), у постпозиції до яких вживаються лексичні одиниці емотивної семантики *acido, ansioso, meravigliato, stupito*. У цьому разі модальна конструкція містить інформацію про зміну емоційного стану суб'єкта модальної оцінки. Наприклад: *Gigi osservò versandomi il vino: “In queste cose bisogna andarci piano... non lasciarsi trasportare dal sentimento... sei dalla parte della ragione, non si discute, ma appunto per questo devi mostrarti generoso”. Non potei fare a meno di notare, acido: “Te l'ha data l'imbeccata, Guglielmo”* (Moravia, p. 7). У наведеному прикладі йдеться про те, що Джиджі намагається переконати

(Current issues in linguistic semantics)

Sense Structure of Modal Units “non potere trattenersi (astenersi) da” and “non potere far a meno di” (in Italian) (in Ukrainian) [Smyslova struktura modal'nyh odynyc' “non potere trattenersi (astenersi) da” ta “non potere far a meno di” (na materialy italijs'koi movy)]

© Okhrimenko V. I. [Ohrimenko V. I.] valeriaisabella@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

свого друга, який щойно вийшов із в'язниці, до якої потрапив через неправдиві свідчення Вільгельма в суді, пробачити його. Слова Джджі обурюють героя і викликають у нього емоційну реакцію супротиву, а його репліка водиться *verba dicendi* з емотивно маркованим компонентом (*Non potei fare a meno di notare, acido*). Така порада суперечить системі цінностей героя, метою якого є помста ворогові, до якої він врешті і вдається у той самий день.

У *прядерній зоні non potere far a meno di* сполучається з лексичними одиницями емотивної семантики (*provare un sentimento di, provare un sentimento d'affetto, non commoversi, sentire*). Наприклад: *Il quarto fiocco se l'era annodato in cima alla testa, sui capelli che, al solito, portava sciolti sulle spalle. Dico la verità, vedendola così bellina, con quei suoi occhi dolci simili a due stelle, non potei fare a meno di provare un sentimento di affetto (...)* (Moravia, p. 133). У наведеному прикладі єдиною можливою емоційною реакцією захоплення у суб'єкта модальної оцінки (*non potei fare a meno di provare un sentimento di affetto*) викликає вигляд дівчини, яка причепурилася на свято, зробила незвичну зачіску, і її образ становить контраст із звичним, повсякденним.

На *ближній периферії non potere far a meno di* функціонують лексичні одиниці емотивної семантики (*bruciare, perplessa, rabbia, rancore, timore*), (гіпер)позитивної / (гіпер)негативної оцінки (*magnifico, bello, brutto, terribile*). Модальне висловлення має ретроспективний характер. Наприклад: *Ma sia che il rancore fosse più forte della prudenza, sia che vedendola parlare a quel modo del marito, cominciassi di nuovo a sperare per me, non potei fare a meno di rispondere: "Dico che hai ragione... le donne per lui sono tutto... belle o brutte (...)"* (Moravia, p. 97).

Для *периферії non potere far a meno di* характерною є вербалізація аксіологічно та емотивно значущої інформації, що каузує сенсорну, емоційну, епістемічну реакцію. Відмітимо смислові відношення контрадикторності між текстовими сегментами з інформацією, що слугує джерелом контрасту (викликає подив, суперечить системі цінностей).

Порівнюючи мікротекст функціонування двох модальних структур, можна зробити висновок, що модальна одиниця *non potere trattenersi (astenersi)*

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Актуальные вопросы лингвистической семантики])
Смислова структура модальних одиниць "non potere trattenersi (astenersi) da" та "non potere far a meno di"
(на матеріалі італійської мови) (Українською) [Смысловая структура модальных единиц "non potere
trattenersi (astenersi) da" и "non potere far a meno di" (на материале итальянского языка) (На укр. яз.)]

© Охріменко В. І. [Охрименко В. И.] valeriaisabella@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
 [PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

da, зберігаючи зв'язок із внутрішньою формою, містить семантичні імплікатури контрасту та реакційності, а модальна одиниця *non potere far a meno di* – семантичні імплікатури контрасту, реакційності та акціональності. Модальна структура *non poter astenersi (trattenersi) da* на відміну від *non potere far a meno di* частіше вживається на позначення фізіологічної сенсорної реакції, у той час як остання, що містить десемантизований компонент *fare*, може вживатися і в акціональному контексті, вказуючи на єдино можливу дію за даних умов.

Висновки

Модальні одиниці *non potere trattenersi (astenersi) da* та *non potere far ameno di* є маркерами спонтанної невідконтрольної сенсорної, емоційної, епістемічної реакції суб'єкта на повністю неочікувану інформацію, що суперечить його уявленням або системі цінностей, і зазвичай викликає емоційну реакцію здивування, захоплення, збентеження, страху. Ці модальні одиниці є засобами вираження модального значення єдиної можливості та вказують на єдино можливу реакцію за певних умов.

В основі цього модального значення є контраст між чинниками навколишньої дійсності та сформованими уявленнями і системою цінностей суб'єкта, що оцінюються з позицій модальності і викликають реакцію супротиву. Опозиція модального поля втрачає значущість через безальтернативність. Концепт контрасту виражається у вербалізації в мікротексті функціонування модальних структур *non potere trattenersi (astenersi) da* та *non potere far ameno di* лексичних одиниць на позначення раптовості, неочікуваності, раптової зміни епістемічного стану суб'єкта модальної оцінки. Мікротекст функціонування зазначених модальних структур зазвичай характеризується взаємодією перцептивного, емотивного та епістемічного модусів, що знаходять експліцитне вираження.

У приядерній зоні *non poter astenersi (trattenersi) da* та *non potere far a meno di* вживаються лексичні одиниці, що вказують на фізіологічну сенсорну реакцію – умовний рефлекс, емоційну реакцію, епістемічну реакцію, емотивно марковані *verba dicendi*. До ближньої периферії потрапляють мовні засоби, що вербалізують чинники, які викликали реакцію суб'єкта: лексичні одиниці семантики

(Current issues in linguistic semantics)

Sense Structure of Modal Units “non potere trattenersi (astenersi) da” and “non potere far a meno di” (in Italian) (in Ukrainian) [Smyslova struktura modal'nyh odynyc' “non potere trattenersi (astenersi) da” ta “non potere far a meno di” (na materialii italijs'koi' movy)]

© Okhrimenko V. I. [Ohrimenko V. I.] valeriaisabella@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

перевищення міри якості, гіперпозитивної або гіпернегативної оцінки, акціональної семантики. На периферії (рівень мікротексту) ця інформація зазнає доповнення і деталізації; характерною рисою мікротексту модальних структур єдиної можливості є смислові відношення контрадикторності між текстовими сегментами. Значущими мовними засобами, що окреслюють смислову структуру модальних одиниць єдиної можливості, виявилися лексичні одиниці на позначення сенсорної або емоційної реакції-рефлексу, епістемічної реакції впізнавання та усвідомлення, зміни емоційного стану, перевищення міри якості. Модальна одиниця *non potere trattenersi (astenersi) da*, зберігаючи зв'язок із внутрішньою формою, містить семантичні імплікатури контрасту та реакційності, а модальна одиниця *non potere far a meno di* – семантичні імплікатури контрасту, реакційності та акціональності. Модальна структура *non poter astenersi (trattenersi) da* на відміну від *non potere far a meno di* частіше вживається на позначення фізіологічної сенсорної реакції.

Література

1. Бондарко, А. В. «Темпоральность.» *Теория функциональной грамматики: Темпоральность. Модальность*: [коллективная монография в 6 т., Беляева Е. И., Корди Н. Н., Цейтлин С. Н. и др.] (Ленинград, Наука, 1990), 263.
2. Зализняк, А. А. «Контролируемость ситуации в языке и в жизни.» *Логический анализ языка. Модели действия* (1992): 138-145.
3. Золотова, Г. А. «Категории времени и вида с точки зрения текста.» *Вопросы языкознания* 3 (2002): 8-29.
4. Мечковская, Н. Б. «Концепты “начало” и “конец”: тождество, антиномия, асимметричность.» *Логический анализ языка. Семантика начала и конца* (2002): 109-120.
5. Милютин, М. Г. «Семантика конативности и потенциальная модальность: комплекс “попытка – результат” и его выражение в русском языке.» Автореф. дисс. на докт. филол. наук (Екатеринбург, 2006).
6. Охріменко, В. І. «Онтологія та гносеологія категорії модальності в італійській мові.» (Дис. д-ра філол. наук, Київ, 2012), 612.
7. Шаховский, В. И. *Лингвистическая теория эмоций* (Москва, Гнозис, 2008), 416.
8. Яковлева, Е. С. «Слово в модальной перспективе высказывания.» *Логический анализ языка. Модели действия* (1992): 115-122.

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Актуальные вопросы лингвистической семантики])
Смислова структура модальних одиниць “non potere trattenersi (astenersi) da” та “non potere far a meno di”
(на матеріалі італійської мови) (Українською) [Смысловая структура модальных единиц “non potere trattenersi (astenersi) da” и “non potere far a meno di” (на материале итальянского языка) (На укр. яз.)]

© Охріменко В. І. [Охрименко В. И.] valeriaisabella@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Джерельна база

9. Consolo, V. *Retablo* (Milano, Oscar Mondadori, 2003), 154.
10. Eco, U. *Il nome della Rosa* (Milano, Tascabili Bompiani, 2006), 539.
11. Moravia, A. *Racconti romani* (Milano, Bompiani, 1986), 183.
12. Pirandello, L. *Sei personaggi in cerca d'autore. Enrico IV* (Milano, Oscar Mondadori, 1990), 237.

References

1. Bondarko, A. V. «Temporal 'nost' [Temporality].» *Teorija funkcionalnoj grammatiki: Temporal 'nost'. Modal 'nost'* [Theory of functional grammar: Temporality. Modality] (Leningrad, Nauka, 1990), 263.
2. Zalizniak, A. A. «Kontroliruemost' situatsiji v jazyke i v zhynzi [Control of situation in the language end in the life].» *Logicheskij analiz jazyka. Modeli dejstvija fantaziej* [Logical analyses of language. Models of action] (Moscow, 1992): 138-145 (In Russian).
3. Zolotova, G. A. «Kategorii vremeni i vida s tochki zrenija teksta [Categories of time and aspect from the point of view of a text].» *Voprosy Jazykoznanija [Questions of linguistics]* (Moscow, 2002): 8-29 (In Russian).
4. Mechkovskaya, N. B. «Contsepty "nachalo" i "konets": tozhdestvo, antinomija, assimetrichnost' [Concepts of beginning and end: identity, antinomy, asymmetry].» *Logicheskij analiz jazyka. Semantica nachala i kontsa* [Logical analyses of language. Semantics of beginning and end] (Moscow, 2002): 109-120.
5. Miliutina, M. G. «Semantika konativnosti i potentsial'naja modal'nost': kompleks "popytka – rezul'tat" i jeho vyrazhenije v russkom jazyke. Autoref. Dokt. Diss [Semantics of conativity and virtual modality: a complex "try – result". Autoref. Dokt. Diss].» (Ekaterinburg, 2006), 42.
6. Okhrimenko, V. I. *Ontologija ta gnoseologija kategoriji modal'nosti v italijs'kij movi*. Dokt, Diss [Ontology and gnoseology of the category of modality in Italian. Dokt, Diss] (Kyiv, 2012), 612.
7. Shakhovskiy, V. I. *Lingvisticheskaja teotija emotsij* [Linguistic theory of emotions] (Moscow, Gnosis, 2008), 416.
8. Yakovleva, Y. S. «Slovo v modal'noj perspektive vyskazyvanija [A word in modal perspective of annunciation].» *Logicheskij analiz jazyka. Modeli dejstvija* [Logical analyses of language. Models of action] (Moscow, 1992): 115-122 (In Russian).
9. Consolo, V. *Retablo* (Milano, Oscar Mondadori, 2003), 154.
10. Eco, U. *Il nome della Rosa* (Milano, Tascabili Bompiani, 2006), 539.
11. Moravia, A. *Racconti romani* (Milano, Bompiani, 1986), 183.
12. Pirandello, L. *Sei personaggi in cerca d'autore. Enrico IV* (Milano, Oscar Mondadori, 1990), 237.

(Current issues in linguistic semantics)

Sense Structure of Modal Units “non potere trattenersi (astenersi) da” and “non potere far a meno di” (in Italian) (in Ukrainian) [Smyslova struktura modal'nyh odynyc' “non potere trattenersi (astenersi) da” ta “non potere far a meno di” (na materialii italijs'koi' movy)]

© Okhrimenko V. I. [Okhrimenko V. I.] valeriaisabella@ukr.net